

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi

Turkish Journal of Middle Eastern Studies

ISSN: 2147-7523 E-ISSN: 2630-5631
Yayıncı/Publisher: Sakarya Üniversitesi

Cilt/Vol. 11, Sayı/No. 2, 161-192, 2024
DOI: <https://doi.org/10.26513/tocd.1519406>

Araştırma Makalesi / Research Article

Federatif Çözüm Modelleri: BAE'nin İç Dengeleri ve Emirlikler Arası Çatışma Alanları

Federative Solution Models: The UAE's Internal Balances and Inter-Emirate Conflict Areas

İsmail Sarı

Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Ankara,
Türkiye, ismail.sari@hbv.edu.tr

Geliş Tarihi/Received: 20.07.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 02.12.2024
Yayınlanma Tarihi/Available Online:
08.12.2024

Öz: Bu çalışma, Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) federalizmin teorik temellerini ve pratik uygulamalarını incelerken, özellikle Emirlikler arasındaki çatışma alanlarına odaklanmaktadır. Federalizmin tarihsel kökenleri ve günümüzdeki uygulamaları arasındaki evrimsel süreç, çeşitli örneklerle detaylandırılmaktadır. Federal ve yerel yönetimler arasındaki güç dengesi ve işbirliği mekanizmaları, bu çok katmanlı yönetim sisteminin temel yapı taşlarını oluşturmaktadır. Çalışma ayrıca, BAE'nin emirlikler arası ilişkileri ve içsel dengeleri üzerinden federal sistemin dinamiklerini ele almakta, özellikle Abu Dabi'nin liderlik rolü ve diğer emirliklerle olan ilişkilerinin bölgesel politikalara nasıl yön verdiğini ve BAE için hangi zorlukları beraberinde getirdiğini analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Arap Emirlikleri, Federalizm, Güç Dengesi, Siyasi Sistemler

Abstract: This study examines the theoretical foundations and practical applications of federalism in the United Arab Emirates (UAE), with a focus on the areas of conflict between the Emirates. The evolutionary process from the historical roots of federalism to its modern implementations is detailed through various examples. The balance of power and mechanisms of cooperation between federal and local governments form the foundational elements of this multi-layered governance system. The study also addresses the dynamics of the federal system through the inter-Emirate relationships and internal balances, specifically analyzing the role of Abu Dhabi's leadership and its relations with other Emirates in shaping regional policies and the challenges it presents for the UAE.

Keywords: United Arab Emirates, Federalism, Balance of Power, Political Systems

Giriş

Johannes Althusius (1562-1638) "*consociato*" ya da "*association*" olarak adlandırdığı birlik kavramını formüle eden ilk siyaset filozofu olarak modern federalizmin düşünsel babası kabul edilebilir. (Carney, 1995). Althusius'un

Atf için (APA 7): Sarı, İ. (2024). Federatif Çözüm Modelleri: BAE'nin İç Dengeleri ve Emirlikler Arası Çatışma Alanları. Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi, 11(2), 161-192. <https://doi.org/10.26513/tocd.1519406>

This is an open access paper distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

teorisini takip eden yıllarda, bir siyasal sistem olarak federalizm düşüncesi üzerine önemli bir çaba gösterilmemiştir. 17. yüzyılın önde gelen siyasi filozofları Hobbes (1588-1679), Locke (1632-1704), Spinoza (1632-1677) ve Leibniz (1646-1716) ise daha çok bireysel haklar ve devletin işlevi üzerine yoğunlaşmışlar, ancak 'birlik' olarak devlet fikrine yönelik derin analizler yapmamışlardır. Montesquieu (1689-1755) "federatif cumhuriyetler" kavramını yalnızca bir savunma planı ve güvenlik stratejisi olarak tartışmış, bu anlamda farklı bölgelerin veya toplulukların birleşerek daha güçlü bir savunma mekanizması oluşturmak için bir araya gelmesi gerektiğini öne sürmüştür. Ona göre böyle bir federatif cumhuriyet, çeşitli siyasi organların daha büyük bir devletin "vatandaşları" olmayı kabul ettikleri bir anlaşmaya dayanmaktadır. Buna "*une société de sociétés*" (toplumların toplumu) adını vermiştir (Montesquieu, 1989). Modern federalizm ile ilgili yoğun entelektüel tartışma 18. yüzyılın sonlarına götürülebilir. Zira Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) 1781-1789 yılları arasında konfederasyondan federasyona geçişi sağlayan özgün deneyim, sonraki iki yüzyıl boyunca siyasi sistemler tartışmaları üzerinde derin etki yaratmıştır (Burgess, 2006, s. 9).

Federal bir anayasayı 1787 yılında kabul eden ABD genellikle ilk modern federasyon olarak kabul edilse de federalizmin tarihi çok daha eskiye gitmektedir. Belgelenen ilk federal sistem, 3200 yıl önce eski İsrail kabileleri arasında gelişmiştir. Antik Yunan şehir-devletlerinin ilk ligleri de benzer bir geçmişe sahiptir (Elazar,1995, s. 9). Yunan federal deneyimleri M.Ö. 5. yüzyıla kadar uzanır. Erken dönemde *Symmachia* ve *Sympoliteia* olarak adlandırılan ittifakların her ikisi de 'ligler' olarak bilinse de birincisi; askeri tehditlere karşı savunma amaçlı kurulan geçici ittifaklar olarak ortaya çıkarken ikincisinin temel amacı, ortak bir siyasi varlık oluşturmak ve aynı zamanda yerel yönetimlerin kimliklerini, kültürlerini ve geleneklerini korumaktır ki bu anlamda modern federasyon kavramına çok yakın olduğu açıktır (Hicks, 1978, s. 15).

Siyaset bilimi, başlangıcından bu yana yönetimlerin ortaya çıkışının üç ana yolunu tespit etmiştir: fetih, organik gelişme ve antlaşma. Bu bağlamda, kamusal sorumlulukların sistemdeki tüm hükümetler tarafından sözleşmeye dayalı olarak paylaşılması federalizmin temel bir özelliği olarak ortaya çıkmaktadır (Elazar, 1997). Paylaşım, geniş anlamda, politika oluşturma, bütçe ve hükümet faaliyetlerinin idaresinde ortak katılımı içerir. Çağdaş federal sistemlerde bu, hükümetler arası kapsamlı işbirliği ile karakterize edilir. Paylaşım son derece resmi düzenlemelere veya gayri resmi anlaşmalara dayanabilir (Elazar, 1991, s. 199). Ancak teorik düzeydeki bu mutabakatlar pratikte işlerlik noktasında farklılık gösterebilir; buna Ortadoğu'da sorunlu bir model olarak Irak, işleyen bir federal yönetim olarak Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) örnek verilebilir. 1971'de kabul edilen federal hükümet şekli, Emirlik liderlerinin miras kalan rolüyle birleşerek

BAE'yi siyasi yapı ve pratik yönetim açısından benzersiz kılmaktadır (Heard-Bey, 2017, s. 256). BAE'nin siyasi sistemine ilişkin dikkat çekici nokta, geleneksel ve modern hükümet modellerinin bir arada var olmasıdır.

İngiltere'nin Ocak 1968'de duyurduğu ve üç yıl sonra Süveyş'in doğusundaki tüm bölgelerden tamamlanan çekilme sürecinde, Aralık 1971'de BAE federal bir devlet olarak ortaya çıkmıştır (Hanau Santini & Wulzer'nin, 2024, s. 9). BAE'nin yapısı, Abu Dabi'nin liderliğinde altı emirliğin birleşmesiyle kurulan bir federasyona dayanmaktadır. Umman ile BAE arasında tereddüt etmiş olan Resü'l-Hayme de 10 Şubat 1972'de birliğe katılmıştır. Katar ve Bahreyn ise BAE birlikteliğine katılmayı kabul etmemiştir (Peterson, 2001, s. 592). Abu Dabi, Dubai, Acman, Resü'l-Hayme, Şarika, Ummül-Kayveyn ve Fuceyre, BAE'yi oluşturan yedi emirliktir (Peck, 1986). Ancak, bu devletin yedi üye emirliği arasında büyüklük, nüfus ve zenginlik açısından farklar bulunmaktadır. Abu Dabi, en zengin ve en büyük petrol rezervlerine ve aktif petrol kuyularına sahipken; Dubai ve Şarika, zenginlik açısından ikinci sırada yer almaktadır. Resü'l-Hayme ve Fuceyre ise Abu Dabi'den gelen mali yardımlara bağımlı, ekonomik seviyesi en düşük iki emirliktir. Fuceyre, emirliklerin en yoksulu olup çoğunluğu bedavidir (Fayed, 2011; Ulrichsen, 2017).

Federal-emirlik ilişkileri üç farklı evrede gelişmiştir. İlk olarak, 1971-1979 yılları arasındaki dönem, federal kurumların inşa edildiği ve sorunların çözüldüğü "federasyonun yaratılması" aşaması olarak kabul edilebilir. Ardından, 1980-1986 yılları arasında, yedi emirliğin ulusal çıkarlar için eski yetkilerinden kısmen vazgeçtiği "federasyonu kabullenme" evresi yaşanmıştır. Son olarak, 1987'den günümüze kadar olan dönem, eski zorlukların çoğunun üstesinden geldiği ve çözülememiş olanların etkili bir şekilde kontrol altına alındığı "federasyonun olgunlaşması" aşaması olarak nitelendirilebilir (Davidson, 2005, s. 207). Son yıllarda federal kurumlar daha iyi yerleştikçe, federasyon güçlenmiştir. Ayrıca, çözüm bekleyen sınır anlaşmazlıklarının büyük bir kısmının çözüme kavuşturulması, bir merkez bankasının kurulması ve diğer emirliklerin federal bütçeye artan katkıları bir araya gelerek daha uyumlu bir federasyon oluşturmuştur. Dış ilişkilerin birleşik yönetimi, ekonomik ilişkilerin entegrasyonu, ticari düzenlemelerin standartlaştırılması ve yargı sisteminin istikrarlı bir şekilde birleştirilmesi, BAE'nin federal meşruiyetinin giderek artmasını sağlamıştır (Peterson, 1988). Ancak 2008 mali krizi ve özellikle 2011 Arap Baharı sonrası yaşanan güvenlik baskısı ve Abu Dabi'nin izlediği dış politikalar, özellikle Dubai ve diğer emirliklerin dışlanması, marjinalleştirilmesi ve zarar görmesi gibi etkilerle birlik bütünlüğünü olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum, birliğin iç tutarlılığını zayıflatan bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Rantisi, 2020, s. 72).

Bu çalışma, Birleşik Arap Emirlikleri'nin federal yapısının ve emirlikler arası güç dağılımının derinlemesine anlaşılmasını sağlamak amacıyla çok katmanlı bir metodolojik yaklaşımı esas almaktadır. Federalizmin teorik temelleri ile pratikteki uygulamaları arasındaki etkileşimi çözümlenmek üzere, antik çağlardan itibaren federalizm olgusunun evrildiği tarihsel arka plan literatür taramasıyla tetkik edilmekte ve bu tarihsel zemine dayanarak, Birleşik Arap Emirlikleri'nin mevcut federal yapısının farklı ülkelerdeki federal yapılarla karşılaştırmalı bir metodolojiyle analizi gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, ekonomik kaynakların dağılımı, siyasi güç ve otoritenin kullanımı ile sosyal faktörler arasındaki ilişkiler karşılaştırmalı bir bakış açısıyla irdelenmektedir. Buna ek olarak, emirliklerin ekonomik performansları ve federal yapı içindeki etkileşim düzeyleri, çeşitli istatistiksel yöntemlerle incelenmekte ve bu veriler, emirlikler arası eşitsizliklerin federal sistem üzerindeki etkisini anlamak için zorunlu birer araç olarak kullanılmaktadır. Anayasa hükümleri ve yasal metinler gibi normatif belgelerin detaylı incelemesi ise federal yapının hukuki sınırlarını ve emirliklerin yetki alanlarını belirginleştirmektedir. Bu metodolojik yapı, çalışmanın hem tarihsel hem de çağdaş siyasi yapıyı kapsamlı bir şekilde ele almasını ve çok yönlü bir analiz sunmasını sağlamaktadır. Bu makalede ilk olarak, federalizmin teorik temelleri ve BAE'ye nasıl uygulandığına ilişkin bir inceleme sunulacaktır. Ardından, federal ve emirlik yapıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi, BAE'nin federal yapısının işleyişinin anlaşılmasına katkıda bulunacaktır. Son olarak, Abu Dabi ile diğer emirlikler arasındaki çatışma alanları ve bu çatışmaların ekonomik ve politik anlaşmazlıklar çerçevesinde nasıl şekillendiği detaylı olarak ele alınacaktır.

Federalizm ve Birleşik Arap Emirlikleri

Çatışma yönetimi yaklaşımları arasında sıkça tercih edilen federalizm, en az iki birimi bulunan ve egemenlik ile yetkinin merkez ile birimler arasında paylaşıldığı bir devlet düzeni olarak tanımlanır. Federalizm, Daniel Elazar'a göre, her bir birimin halk tarafından devredilmiş güçlere sahip olduğu ve bu güçlerin uygulanmasında vatandaşlarla doğrudan ilişki kurma yetkisine sahip olduğu bir yönetim şeklidir (Elazar, 1987, s. 7). Ayrıca, Ronald Watts federalizmi, farklı kimliklerin korunmasını ve çeşitliliği birliğe dönüştürmeyi amaçlayan bir uzlaşma politikası olarak tanımlar (Watts, 1999, s. 6). Federal sistemde, yönetim merkezi ve yerel birimler tarafından, anayasal düzenlemelere uygun ve yetki paylaşımına dayalı bir şekilde gerçekleştirilir. Bu yapısal düzenleme, özellikle çok etnikli veya çok uluslu devletlerde etnik çatışmaların yönetimi ve kimliklerin korunması açısından önemli bir araç olarak değerlendirilir (McGarry & O'Leary, 2005; Lijphart, 1985, s. 5). Federalizm son elli yılda çatışmaların çözümünde önemli bir araç haline gelmiştir. Bölgesel olarak yoğunlaşmış farklı gruplar arasında şiddet olaylarının yaşandığı ülkelerde federalizm, bir yandan farklı grupların özerkliğini

sağlamak, diğer yandan da merkezi hükümete güç paylaşımı mekanizmaları yoluyla dahil edilmelerini sağlamak için kullanılmıştır (Pagano & Leonardi, 2007).

Federalizmin, demokratik federasyonlarda devletin federatif yapısının anayasal güvencelerle desteklenmesi gerektiği vurgulanırken, demokratik olmayan federasyonlarda anayasa değişikliklerinin merkeziyetçi bir yaklaşımla gerçekleştirilebildiği belirtilir (McGarry & O'Leary, 2005). Bu çerçevede, federal yapılar hem çok uluslu hem de tek uluslu devletlerde uygulanabilirken, farklı etnik veya ulusal kimliklerin yönetimde temsili, federalizmin temel prensiplerinden biri olarak kabul edilir. Ancak, federal sistemlerin sürdürülebilirliği ve başarısı, çeşitli faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Örneğin, federasyonun demokratik yapıda olması, azınlık haklarının anayasal olarak güvence altına alınması ve çoğulcu yaklaşımların benimsenmesi, federal sistemin etkin işleyişinde kritik öneme sahiptir (Kymlicka, 2005). Ayrıca, federasyonlar etnik çatışmaların yönetimi ve kimliklerin korunması açısından uygulanabilir yapılardır ancak demokratik, çok-kültürlülük ilkelerine saygılı ve ortaklıkçı bir yönetime sahip olmaları gereklidir (McGarry & O'Leary, 2005, s. 286). Son tahlilde, federalizm belli bir tür siyasi örgütlenme sorununun çözümü ya da çözülmeye çalışılmasıdır.

Federalizm ve federasyon birbiriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bu iki terim de ilişki veya antlaşma anlamına gelen Latince "*foedus*" teriminden türetilmiştir (Nitszke & Gornisiewicz, 2008, s. 416). Tek bir siyasi sistem içerisinde bazı amaçlar için bölgesel öz-yönetim ve diğerleri için ortak-yönetim kombinasyonunu içeren ve böylece hiçbirine tabi olmayan temel kavram, farklı koşullara uyacak biçimde farklı şekillerde uygulanmıştır (Melleuish, 2020, s. 150). Federasyonlar birçok açıdan çeşitlilik gösterir ve göstermeye devam etmektedir. Bu çeşitlilik, temel ekonomik ve sosyal farklılıkların niteliği ve önemi; federasyonu oluşturan birimlerin sayısı, büyüklüğü, kaynakları ve anayasal statülerindeki simetri veya asimetri derecesi; yasama, yürütme ve harcama sorumluluklarının tahsis edilme alanı; vergilendirme yetkisi ve kaynakların tahsisi; federal hükümet kurumlarının özellikleri ve bölgesel girdi derecesi; çatışmaların çözülmesi ve hükümetler arası işbirliğini kolaylaştırma prosedürleri; ve resmi ve gayri resmi uyum ve değişim prosedürleri gibi faktörlere dayanır (Watts, 2008, s. 2). Elazar, federal sistemlerin çeşitliliğini dokuz ana kategori altında sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırma, farklı federal yapıların özelliklerini anlamamıza yardımcı olur. Birlik (*Union*), merkezi bir hükümet altında bağımsız devletlerin birleştiği bir yapıyı ifade eder. ABD bu modele bir örnektir. Anayasal Olarak Âdem-i Merkezi Birlik (*Constitutional Confederation*) ise merkezi hükümetin yetkilerinin devletler tarafından sınırlı olduğu bir yapıdır. Bu tip bir yapı örneği, ABD'nin birlik öncesi Konfederasyonu'nda görülebilir. Federasyon (*Federation*), merkezi hükümetin yanı sıra özerk devletlerin veya eyaletlerin de olduğu bir yapıdır. Almanya gibi

ülkeler bu tip bir federasyona örnektir. Konfederasyon (*Confederation*) ise bağımsız devletlerin sınırlı bir merkezi hükümet oluşturduğu bir yapıdır. Alman Konfederasyonu (1815-1866) Napolyon Savaşları'ndan sonra kurulan ve 39 Alman devletini içeren bir konfederasyondur. Bu yapı, Alman devletlerinin bir araya gelip dış politika ve savunma gibi konularda iş birliği yapmasını sağlamış, fakat iç işlerinde tamamen bağımsız kalmışlardır. *Federacy*, federasyon ve konfederasyon arasında bir geçiş biçimi olarak kabul edilir. İsviçre'nin tarihindeki bazı dönemler bu yapıya benzerlik gösterebilir. Ortak Devlet (*Composite State*), farklı kültürlerin bir arada olduğu bir yapıdır. Belçika'nın federal yapısı bu modele bir örnektir. Lig (*League*), belirli bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen devletlerin oluşturduğu bir yapıdır. Avrupa Birliği gibi uluslararası organizasyonlar bir ligin örneğidir. Ortaklıkçılık (*Commonwealth*), belirli bir amaç için bir araya gelen devletlerin oluşturduğu bir yapıdır. İngiliz Milletler Topluluğu bir ortaklıkçılık örneğidir. Kondominyum (*Condominium*), birden fazla devletin egemenlik haklarına sahip olduğu bir bölgeyi birlikte yönettiği bir yapıdır. Andorra gibi bir kondominyum, İspanya ve Fransa tarafından birlikte yönetilmektedir (Elazar, 1987).

Dünyadaki federalizm örneklerine baktığımızda pek çok pratik farklılıklar görmek mümkündür. Hindistan, 1947'de bağımsızlığını kazandığından bu yana, "İşbirlikçi Federalizm" olarak adlandırılan federal yapısıyla, merkezi hükümet ile eyaletler arasında güç dengesini sağlayarak, çeşitli etnik, dil ve kültürel farklılıklara sahip geniş ve çeşitli topraklarında etkili bir yönetim kurmuştur. 1946 ile 1950 yılları arasında hazırlanan ve dünyanın en uzun anayasalarından biri olan bu anayasa, parçalanmış toplumu birleştirme ve ekonomik olarak geliştirme amaçlarını taşır (Majeed, 2005, ss. 33-35). Rusya, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, sıkı siyasi ve ekonomik kontrollerin yerini alacak demokratik bir siyasi sistem, piyasa ekonomisi ve gerçek bir federal yapı inşa etme çabasıdadır. 1993'ten itibaren yürürlükte olan anayasası ile Rusya, etnik ve bölgesel federalizmi birleştiren karmaşık bir federal sisteme sahiptir (Salikov, 2005, s. 32). İsviçre ise, yüksek derecede özerk kantonlardan oluşan bir konfederasyon olarak, her kantonun kendi anayasasını yapma hakkına sahip olduğu ve federal hükümetin yetkilerinin oldukça sınırlı olduğu bir yapıdadır. İsviçre federalizmi, kantonlar arası işbirliği ve karşılıklı saygı üzerine kurulu, dört resmi dilde konuşulan çeşitli kültürel grupların uyum içinde yaşadığı bir modeldir (Schmitt, 2005, ss.39-41). ABD'de ise, federal sistem, güçlerin merkezi hükümet ve eyalet hükümetleri arasında bölündüğü, her eyaletin federal hükümetin yetki alanına girmeyen konularda kendi yasalarını çıkarabildiği çift katmanlı bir hükümet yapısına dayanmaktadır. Bu sistem, eyaletlerin çeşitliliğini korurken ulusal düzeyde birliği teşvik etmeyi amaçlar (Tarr, 2005, ss. 42-45). Almanya'da ise 1949'da Temel Kanun ile yeniden kurulan federal sistem,

federal ve eyalet hükümetleri arasındaki karmaşık ilişkilere dayanmaktadır. Bundesrat, eyaletleri federal çerçevede temsil eden ve önemli bir role sahip olan yasama organıdır (Kramer, 2005, ss. 19-21). Belçika'nın federal yapısı hem topluluk hem de bölgesel temelde örgütlenmiştir. Ülke, üç topluluk (Flaman, Fransız ve Almanca konuşan topluluklar) ve üç bölgeye (Flaman Bölgesi, Valon Bölgesi ve Brüksel Başkent Bölgesi) ayrılmıştır. Her topluluk ve bölge, kendi hükümeti ve parlamentosu ile belirli ölçüde özerkliğe sahiptir. Bu yapı, Belçika'nın çok dilli yapısını yansıtabilecek şekilde düzenlenmiştir, ancak aynı zamanda karmaşık bir yönetim sistemine ve sürekli bir pazarlık sürecine neden olmaktadır (Deschouwer, 2005, ss. 10-12). Brezilya, 1988 Anayasası ile demokrasiye geçiş yapmış ve kamu politikaları sağlayan bir federal sisteme sahiptir. Bu sistem, eyaletler ve belediyeler arasında geniş yetki paylaşımını öngörür (Souza, 2005, ss. 13-15). Avustralya'nın federal sistemi, bağımsız eyaletlerin bir araya gelmesiyle oluşmuş ve her eyalet, federal hükümetin yetkilerinin anayasal olarak sınırlı olduğu bir yapıda kendi iç işlerinde geniş özerkliklere sahiptir (Le Roy & Saunders, 2005, ss. 7-9). Nijerya'da ise, 1999 Anayasası ile güçlendirilmiş karmaşık bir federal yapı bulunmaktadır, ancak güç dağılımı hala merkezi hükümet lehinedir. Nijerya'nın federal sistemi, etnik çeşitliliği yönetme ve zengin petrol kaynaklarını etkili bir şekilde kullanma kapasitesine bağlı olarak değerlendirilmektedir (Ayua, 2005, ss. 29-31). Kanada, kültürel gerilimlerin uzun süredir devam ettiği dünyanın en eski federal demokrasilerinden biridir. Quebec eyaletinin ayrılıkçı tehditleri, federal sistemi zorlamış, ancak yapısal reformlar ve yasal düzenlemelerle federal sistem korunmuştur (Knopff & Sayers, 2005, ss. 16-18). Güney Afrika ise, üç yüzyıllık koloniyel ve ırksal baskının ardından 1996'da yeni, ırkçı olmayan bir demokrasiyi benimseyen bir anayasa ile federal özellikler gösteren bir yapı kurmuştur. Bu yapı, ulusal birliği sağlamak ve tarihsel olarak ırk ve etnik köken üzerinden bölünmüş bir ülkeyi birleştirmek amacını taşır (Steytler, 2005, ss. 36-38).

BAE diğer federal devletler gibi, iki seviyeli bir yönetim sistemine sahiptir. Her bir emirlik, kendi başına bir siyasi entite olarak varlığını sürdürmektedir. BAE'de yerel düzeyde yönetim emirliklere aittir. Birleşik düzeydeki yönetimi birlik hükümeti üstlenir. Devletin anayasası, bu yönetim birimlerine verilen yetkileri belirlemiştir. (Heard-Bey, 2017, s. 256). Emirliklerdeki yönetim, monarşik bir model üzerine kuruludur. Bu sistemde, BAE'nin yedi emirliğinden her birini bir aile yönetmektedir. Abu Dabi Emirliği'nde Nahyan ailesi (Rugh, 2007, ss. 71-87), Dubai Emirliği'nde Maktum ailesi, Şarika Emirliği'nde Kasimi ailesi, Resül-Hayme Emirliği'nde Kasimi ailesinin bir kolu, Acman Emirliği'nde Nuami ailesi, Ummül-Kayveyn Emirliği'nde Mu'alla ailesi ve Füceyre Emirliği'nde Şarki ailesi hüküm sürmektedir (Zahlan, 2016, ss. 90-105). Her emirlikte, iktidarın miras yoluyla aile üyeleri arasında aktarılması süreci gerçekleşir ve genellikle bir emirin varisi,

emirliğin tahtına geçer. Ancak emir istediği takdirde, varisini, kardeşlerini veya akrabalarını atama yetkisine sahiptir (Abbas, 2014, s. 29). Diğer federatif devletlerle kıyaslandığında BAE siyasi olarak istikrarlı, ekonomik olarak gelişmiş ve sosyal olarak açık bir ülkedir. Her bir emirlik, kendi geleneksel yönetimi, toprakları ve halkıyla birlikte politik bir birim olarak varlığını sürdürmektedir. Bu federatif yapı, emirliklerin yerel yetkilerini korurken, aynı zamanda birleşik federal hükümete bazı yetkilerin devredilmesiyle denge sağlar. Bu yaklaşım, emirliklerin tarihi ve kültürel mirasını koruyarak federasyonun temel çıkarlarını da göz önünde bulundurur.

Birleşik Arap Emirlikleri'nin diğer bazı federasyon örnekleri ile mukayesesi kendine has özelliklerini ortaya koyar: i) Yönetim Yapısı: Federal hükümet, dış politika, savunma, ekonomi ve eğitim gibi alanlarda yetki sahibidir. Fakat, emirlikler kendi iç işlerinde geniş yetkilere sahiptirler. Diğer taraftan, ABD veya Almanya gibi federasyonlarda eyaletler veya länder, kendi yasama, yargı ve yürütme organlarına sahip olup, yetki paylaşımı anayasal olarak daha katı kuralları çerçevesinde düzenlenmiştir. ii) Siyasi Katılım: Birleşik Arap Emirlikleri'nde Federal Ulusal Konsey hem seçilmiş hem de atanmış üyelerden oluşur; fakat yasama yetkileri sınırlıdır, daha çok bir danışma meclisi işlevi görür ve siyasi partiler bulunmaz. Siyasi katılım esas olarak hükümdarların inisiyatifindedir. Buna karşın, İsviçre'de kantonal sistem ve doğrudan demokrasi sayesinde vatandaşlar siyasette daha etkin rol alır, Hindistan'da ise çok partili sistem sayesinde federal yapı, canlı bir politik katılıma olanak sağlar. iii) Ekonomik Entegrasyon ve Çeşitlilik: Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki emirlikler arasında ekonomik gelişmişlik düzeyinde büyük farklılıklar gözlemlenir; örneğin Dubai ve Abu Dabi gibi emirlikler daha gelişmişken, diğerleri nispeten daha az gelişmiştir. Brezilya veya Rusya gibi federasyonlarda ise, federal hükümetler bölgesel ekonomik dengesizlikleri azaltma yolunda politikalar geliştirir (Blindenbacher & Ostien, 2005). Birleşik Arap Emirlikleri'nde ise bu türden bir entegrasyon daha az belirgindir. iv) Kültürel ve Dil Çeşitliliği: Birleşik Arap Emirlikleri kültürel olarak daha homojendir ve resmi dil Arapça olup, nüfusun büyük çoğunluğu Müslüman'dır. Kanada veya Belçika gibi federasyonlar ise, çok dilli ve çok kültürlü yapılara sahiptir; Kanada'da İngilizce ve Fransızca, Belçika'da ise Flamanca, Fransızca ve Almanca resmi diller olarak kullanılır ve bu çeşitlilik, federal yapılarını şekillendirmede önemli bir rol oynar (Kymlicka ve Raviot, 1997, ss. 1-18). v) Hükümetin Şeffaflığı ve Hesap Verebilirliği: Birleşik Arap Emirlikleri'nde federal ve emirlik düzeyindeki yönetimde şeffaflık ve hesap verebilirlik kısıtlıdır ve düzenli, açık seçimlerle hükümet değişikliği mümkün değildir. İsveç veya Avustralya gibi ülkelerde ise demokratik yönetim anlayışı gereği, hükümetin şeffaflığı ve hesap verebilirliği daha yüksektir ve düzenli

seçimlerle hükümet değişikliği sağlanır (Watts, 2016, 2013; Hueglin & Fenna, 2015).

Ortadoğu özelinde bakılacak olursa; Birleşik Arap Emirlikleri ve Irak, bölgede kendi özgün siyasi, sosyal ve ekonomik koşullarını yansıtan farklı federal yapılar geliştirmiştir. Irak'ta, özellikle Kürt Bölgesi gibi alanlarda bölgeler yüksek düzeyde özerkliğe sahiptir ve kendi parlamentolarını kurma, yerel yasaları uygulama ve iç kaynakları yönetme yetkisine sahiptir. Irak'ın federal yapısı, ülkenin etnik ve mezhepsel çeşitliliğini yönetmek üzere tasarlanmıştır, ancak federal hükümet ile bölgeler arasında kaynakların paylaşımı ve yönetimi konusunda sürekli zorluklar yaşanmaktadır (Jawad, 2013, s. 19). BAE'de karşılaşılan başlıca zorluklar arasında emirlikler arasındaki ekonomik farklılıkları dengelemek ve daha az gelişmiş kuzey emirliklerinin ihtiyaçlarını karşılamak yer alır. Irak'ta ise federal yapı, etnik ve mezhepsel bölünmelerle başa çıkmak için kullanılıyor olsa da petrol gelirleri ve toprak anlaşmazlıkları gibi konularda süregelen sorunlar mevcuttur. BAE Anayasası, emirliklerin federal kararlara etkide bulunmasına imkân tanırken, emirlerin Federal Yüksek Konsey'de önemli roller üstlenmesini sağlar. Irak Anayasası ise çeşitliliği yönetmek ve güçleri paylaşmak üzere bir federal sistem öngörür. BAE, nispeten homojen bir yapıya sahipken, Irak derin etnik ve mezhepsel bölünmeleri yönetme amacını gütmektedir. Her iki sistem de yönetim ve entegrasyon konusunda süregelen zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır (Ahmed, 2016, ss. 380-390).

BAE'de federal sistem oluşturmaya ve sürdürmeye yardımcı olan bir dizi faktör vardır. Bazıları şöyle sıralanabilir: i) Toplumun Homojenliği: BAE, büyük ölçüde Arap, Sünni Müslüman ve kabile kökenli olan yerli homojen bir nüfusa sahiptir. BAE vatandaşları bir yandan dini, sosyal ve ekonomik hedef ve değerleri paylaşma eğilimindedir ve yönetici ailelere dayalı mevcut politik yapıyı desteklemektedir (Fattah, 2016, s. 246). ii) Dış Tehdit: BAE'nin federasyon sistemine geçişi, dış tehditlerin güçlü bir şekilde etkili olduğu bir dönemde gerçekleşmiştir. Özellikle her bir emirliğin güvenliğini ve istikrarını sağlama yetenekleri konusunda tekil olarak sınırlı olduğunu fark etmesi, BAE'nin, dışa karşı birleşik bir savunma stratejisi benimsemesini kolaylaştırmıştır (Peterson, 1988). Tüm BAE üyeleri küçük boyutlarının ve dış tehditlere karşı kırılabilirliklerinin son derece bilincindedir. 1979 İran Devrimi Körfez Arap ülkelerinde büyük bir heyecan yaratmıştır (Ahmadi, 2008; Mojtahed-Zadeh, 1999). Ayrıca yeni İran yönetimi Arap monarşilerine karşı halk ayaklanmaları için aktif bir şekilde çalışmıştır. İran- Irak Savaşı ise bölgedeki istikrarsızlığın BAE'ye yayılma potansiyelini artırmıştır. Bu koşullar altında, emirliklerin yönetici elitleri BAE federasyonu çerçevesindeki kolektif güvenliğin göreceli avantajlarının farkında olmuşlardır. iii) Finansal Gereklik: Ekonomik bakımdan BAE üyeleri üç ana kategoride sınıflandırılabilir. İlk

olarak, zengin Abu Dabi ve Dubai emirlikleri gelmektedir. İkincisi, genellikle kendi kendine yetebilen Şarika emirliği bulunmaktadır. Üçüncü olarak ise, ekonomik olarak daha zayıf olan geri kalan dört emirlik bulunmaktadır. Abu Dabi ve Dubai için bile, tek başına hareket etmenin maliyetleri, mevcut federal yapı içinde kalmayı tercih etmenin avantajlarından daha ağır basmaktadır. Bu nedenle, BAE üyelerinin çoğu, cari harcamalarının yanı sıra kalkınma maliyetlerini karşılamak için büyük ölçüde federal finansmana bağımlı hale gelmiştir (Peterson, 1988, ss. 212-213).

Federal ve Emirlik Yapıları Arasındaki İlişki

Tarihsel açıdan değerlendirildiğinde, Birleşik Arap Emirlikleri'ni oluşturan topraklar, esas olarak Beni Yas ve Al Kavasım kabilelerinin hakimiyeti altında olan, genellikle otonom bir dizi bölgeden müteşekkil tribal yapılar tarafından idare edilmekteydi (Al Muharri, 1996, s. 121). Al Kavasım, günümüzdeki emirliklerden Res'ül-Hayme, Şarika, Füceyre, Acman ve Ummül-Kayveyn'i kapsayan kuzey bölgesinde egemenken, Beni Yas güneyde, Liva Vadisinin de içinde bulunduğu bölgeleri kontrol etmekteydi. Bu iki dominant kabile arasında süregelen rekabet ve mücadele, bölgesel dinamiklerde belirleyici bir rol oynamıştır (Maitra & Al-Haji, 2001). Portekizlilerin 17. yüzyılda Basra Körfezi'ndeki etkinliklerini takiben, 18. yüzyıl itibariyle İngilizler, Hollanda ve Fransa'nın bölgedeki rekabetini geride bırakarak hakimiyet kurmuşlardır (Staley,1966, ss. 350-357; Friedman, 2020). İngiltere'nin bu coğrafyaya ilgisinin temelinde, Hindistan'a giden ticaret yolları üzerinde kontrol sağlama arzusu yatmakta ve bu, giderek artan siyasi ve stratejik bir varlıkla sonuçlanmıştır. İngiltere'nin körfezdeki su yolları üzerindeki kontrol amacı, 1819 yılında İngiliz donanmasının Al Kavasım gemilerine yönelik saldırıları ve sonrasında Umman hükümdarları ve ilgili emirliklerle yapılan ateşkes anlaşmaları ile 'Mütareke Devletleri' (Trucial States) olarak adlandırılan yapının oluşturulmasıyla neticelenmiştir (Al Otabi, 1989; Smith, 2019). 1950'lere gelindiğinde, İngiliz emperyal varlığının yüzyıllar boyunca süregelmesi, bölgedeki pek çok yerel kabileyi, emirliklerin tam bağımsızlık arayışlarını ifade eden bir tür anti-kolonyal milliyetçilik duygusu içinde birleştirmiştir (Nasrallah, 2022, s. 181). İngiltere'nin yedi yarı özerk emirliğe bağımsızlıklarını verme kararı ile, 1971 yılında geçici bir anayasa aracılığıyla BAE'nin 'federal bir devlet' olarak ilan edilmesi gerçekleşmiştir.

Emirlik Anayasası, yedi Emirliğin yöneticilerinin Şeyh Zayed Al Nahyan liderliğinde birleşme kararını takiben 1971 yılında hazırlanmıştır. Emirlik Anayasası 2 Aralık 1971'de yürürlüğe girmiş olsa da Mayıs 1996'ya kadar kalıcı olarak kabul edilmemiş ve o zamandan beri, en önemlisi 2009'da olmak üzere, birkaç değişikliğe uğramıştır (Nasrallah, 2022, s. 178). BAE anayasası uyarınca federal hükümet savunma, dış politika, göç, vatandaşlık, iletişim, sağlık, adalet ve eğitim dahil olmak

üzere çok çeşitli konulardan sorumludur. Bu nedenle, Emirlikler genelinde yerel şubeler, ofisler ve kurumlar mevcut olsa da teoride çoğunluk federal başkent Abu Dabi'de bulunan bakanlıklara bağlıdır. Dahası, anayasa yerel düzeydeki güçlere kamu hizmetleri sunma, kanun ve düzeni sağlama, standartları koruma ve yerel yönetmelikleri uygulama yetkisi verse de halihazırda Emirliklerin hepsi gelirlerinin yarısını federasyona aktarmakla yükümlüdür. Nitekim tüm Emirlikler federal bütçeye katkıda bulunmakta ve federal bütçe, petrol ve gaz üretimi olmayan üç emirlik de dahil olmak üzere tüm emirliklerdeki projeleri finanse etmektedir (Peterson, 1988, s. 199).

1971 yılında ilk kez yazılan Anayasa, BAE'de İslam hukukunun yasal kaynağı olduğunu belirtir. Diğer kaynaklar arasında genel hukuk ve Mısır hukuk geleneği bulunur ve hukuki kararlarda adetler ve gelenekler dikkate alınır. Sivil davalar federal yargı sistemine göre ele alınır, ancak Dubai ve Rasu'l-Hayme emirlikleri bu yapı dışındadır. Federal yargı sisteminin en alt kademesini, her emirlikte bulunan birinci derece mahkemeler oluşturur. Abu Dabi'de Federal Yargıtay Mahkemesi (*Federal Supreme Court*) ise federal yargı sistemindeki en üst mahkemedir. Ayrıca ayrı adalet ve şer'i mahkemeler bulunmaktadır. Ceza mahkemeleri bağımsız bir temyiz sistemine sahipken, şer'i mahkemelerin verdiği kararlar ve birinci derece şer'i mahkemelerin kararları, sivil temyiz mahkemeleri ile Abu Dabi'deki Yargıtay Mahkemesi önünde temyiz edilir (MOJ, 2024). Devlet başkanı, tüm yargıçları görevlendirir ve federal Yargıtay mahkemesi yargıçlarının ataması, Federal Ulusal Konsey'in onayını gerektirir. Yargıçlar, görevlerini yerine getirebilecekleri ve kötü davranışları nedeniyle disipline tabi tutulmadıkları sürece, hayat boyu atanırlar. Temyiz mahkemesi, tüm temyizlerin son merciidir. Ancak temyiz mahkemesi, her emirlikte anayasa ile ilgili kararları belirleme yetkisine sahiptir. Ayrıca, federal ve yerel düzeyde çıkarılan yasaları, parlamentonun çıkardığı yerel ve federal yasaları, inceleyebilir ve önerilerde bulunabilir. Ancak, temyiz mahkemesinin önerilen yasaları reddetme veya yeni yasalar önerme yetkisi yoktur. Temyiz mahkemesi, hükümet yetkilileri tarafından işlenen ihlalleri soruşturma ve yargılama yetkisine sahiptir. Ayrıca, federal veya emirlik düzeyinde çıkarılan yasalara yönelik itirazların incelenmesi görevleri arasındadır (Nasrallah, 2022, ss. 200-210).

Seçimle gelmeyen yedi geleneksel emirlik yöneticisinden oluşan Federal Yüksek Konsey (*Federal Supreme Council*) en yüksek federal otoritedir ve hem yasama hem de yürütme yetkisine sahiptir. Emirler statülerini emirlikler içindeki konumlarından aldıkları için bu durum Federal Yüksek Konsey'e konfederal bir karakter kazandırmaktadır. Geleneğe göre, Federal Yüksek Konsey teorik olarak beş yıllık dönemler için Başkan ve Başbakanı seçer. Ancak pratikte Başkan ve Başbakan her zaman sırasıyla Abu Dabi ve Dubai'nin yöneticileridir. Yüksek Konsey, federasyonun genel politikasını belirler. Abu Dabi ve Dubai federal

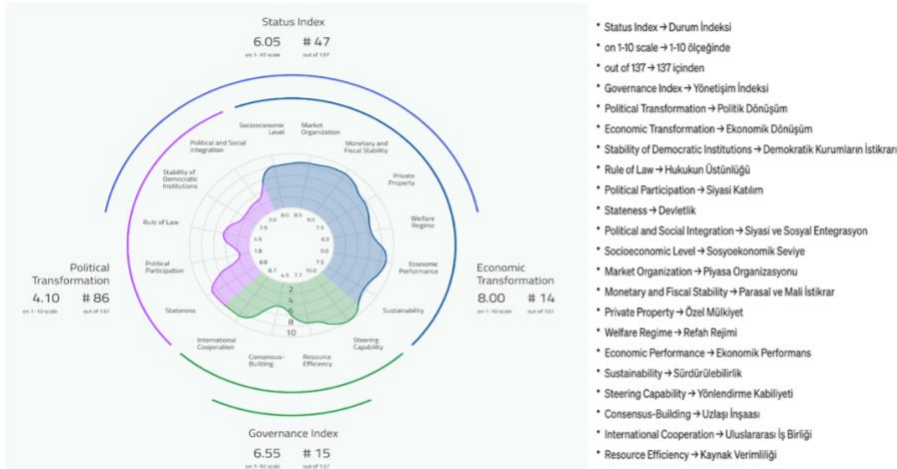
nüfusun sırasıyla yüzde 41 ve 26'sını oluşturduğundan, bu iki emirlik Federal Yüksek Konsey'de veto hakkına sahiptir. Önemli konulardaki tüm kararlar için yedi yöneticiden beşinin onayı ve bu çoğunluğun Abu Dabi ve Dubai'yi de içermesi gerekmektedir. Anayasa değişikliği prosedürü de benzerdir: Bakanlar Kurulu bir değişiklik önerir ve Ulusal Konsey tarafından kabul edildikten sonra (bu durumda üçte iki çoğunlukla), Federal Yüksek Konsey bunu onaylayabilir, önerilerden herhangi birini kabul edebilir veya reddedebilir, ancak Abu Dabi ve Dubai'nin rızasını alması gerekir. Anayasa görünüşte geniş bir federal yetkiler dizisi tahsis etmektedir, ancak uygulamada Abu Dabi ve Dubai'nin zıt merkezîyetçi ve özerklikçi görüşleri gevşek bir federasyon ortaya çıkarmıştır (Watts, 2008, s. 55).

BAE'de yasama yetkisi Federal Ulusal Konsey (*The Federal National Council-FUK*) tarafından temsil edilir. Federal Ulusal Konsey, biçimler ve prosedürler açısından bir yasama organı olmasına rağmen, aslında yalnızca danışma yetkisine sahiptir. Sabit bir düzene göre dağıtılan 40 üyeden oluşur. Abu Dabi ve Dubai'nin her biri sekiz, Şarika ve Rasu'l-Hayme'nin her biri altı sandalyeye ve Acman, Füceyre ve Ummu'l-Kayveyn'in her biri dört sandalyeye sahiptir (madde 68) (FNC, 2024). Her emirlikten üyeler, Anayasa şartlarına göre üyelerin 20'si çeşitli sosyal ve kabile kesimlerinden yerel hükümetler tarafından seçilen kişilerin katılımıyla oluşturulan seçim kurulu tarafından atanır. Geri kalan 20 üye, Emirliklerin yöneticileri tarafından iki yıllık bir dönem için atanır ve bu görev süresi yenilenebilir (Motahar, 2022, s. 295). Ancak Anayasa'nın 77. maddesi, bir FUK üyesinin, emirliğinin değil, federasyon halkını bir bütün olarak temsil ettiğini belirtir (Watts, 2008, s. 55). Federal Ulusal Konsey için yasama organı seçimleri yapılır. FUK'a seçimler 2006 yılında getirilmiş ve son seçim 2023'te yapılmıştır (WAM, 4 Ekim 2023). Bu seçimler, iki farklı düzeyde sınırlamalar içermektedir. Birincisi, vatandaşlar kendi emirliklerindeki adayların sadece yarısını seçmekte, diğer yarısı ise ilgili yönetici aile tarafından atanmaktadır. İkinci olarak, seçmenler, daha sonra adaylara oy vermelerine izin verilen belirlenmiş BAE vatandaşları arasından seçilmektedir. Seçilebilir seçmen sayısı 2015'te yaklaşık 225.000 iken 2019'da 337.000'e çıkarılmış olsa da bu hala BAE vatandaşlarının sadece üçte birinden biraz fazlasının oy kullanma hakkına sahip olduğu anlamına gelmektedir. Genel olarak, seçim süreçlerine rehberlik edecek resmi bir seçim kanunu çıkarılmadığı için seçimler kanun hükmünde kararnameler temelinde gerçekleştirilmektedir. Aynı zamanda BAE, 2019 yılında FUK üyelerinin %50'sinin kadın olmasını zorunlu kılarak (MFNCA, 2019) parlamentoda cinsiyet eşitliğini sağlamış ve kadınların güçlendirilmesi sürecini devam ettirmiştir. Yine de katılımcı siyasi hakların genişletilmesi yavaş ilerlemektedir ve hükümetin gündeminde bir öncelik değildir (BTI 2022 Country Report, 2022, s. 10).

BAE yöneticilerinin yüksek karar alma yetkileri ve kısıtlama olmaksızın yönetme kabiliyetleri, ülkenin 1971'deki bağımsızlığından bu yana sabit kalmıştır. Yönetim düzenlemeleri kalıtsal olmaya devam etmektedir ve herhangi bir seçilmiş hükümet biçiminin getirileceğine dair herhangi bir belirti yoktur. Küçük bir ulusal nüfus (BAE vatandaşları 9,8 milyonluk toplam nüfusun yaklaşık 1,4 milyonunu oluşturmaktadır), önemli mali kaynaklar (43.000 dolardan fazla kişi başına düşen GSYİH) ve hükümetin nüfusun faydalandığı geniş kapsamlı bir modernizasyon programı uygulamış olması, yönetici ailelere çok yüksek derecede meşruiyet kazandırmakta ve yönetme hakları konusunda güçlü bir toplumsal mutabakatla sonuçlanmaktadır. Fiili karar alma mekanizması son derece merkezîleşmiş olsa da yönetici aileler genel toplumsal mülhazaların (örneğin iş ailelerinin çıkarları, aşiret meseleleri) dikkate alındığı bir konsensüs temelinde faaliyet göstermeye devam etmektedir. Yönetici ailelerin demokratik yollarla seçilmemiş olması, yönetme kabiliyetlerini büyük oranda etkilememiştir. (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1

Birleşik Arap Emirlikleri 2024 Ülke Raporu

Kaynak: BTI Country Report, 2022, 10.

Federal Ulusal Konsey, yasaları gözden geçirir ve değişiklik önerilerinde bulunur; ancak önerilen yasaları reddetme veya yeni yasalar önerme yetkisine sahip değildir. Federal Ulusal Konsey, büyük ölçüde bir danışma kurumu olarak işlev görür. Ancak, Konsey, önerilen yasayı inceleme ve düzenleme, federal bakanları çağırma ve sorgulama yetkisi gibi bazı yetkilere sahiptir. Konseyin en önemli görevlerinden biri yıllık bütçeyi tartışmaktır. Yasama oturumlarının başlangıç ve bitiş tarihleri başkanlık kararnamesiyle belirlenmektedir. Federal Ulusal Konsey başkanını, başkan yardımcısını seçer. Ayrıca Konseyin genel sekreteri ve dört

yürütme komitesi üyesi atanır. Başkan, Konseyin ofisini yönetir, genel sekreterliği denetler, Konsey bütçesini hazırlar, oturumları yönetir, konuşma izni verir, tartışmaları düzenler, oyları sayar, kararları duyurur. Federal Ulusal Konsey üyeleri, görüşlerini özgürce ifade ederler ve yargılanma ve hapis cezasından bağışık olarak korunurlar. Ancak, bir üyenin dokunulmazlığının kaldırılması için talep, önce başkana ve ardından yasama komitesine sunulmalıdır ve çoğunluk oyuyla onaylandıktan sonra dokunulmazlık kaldırılır. Bakanlar Kurulu federal yasaları hazırlar ve ardından Federal Ulusal Konsey'e sunar, bu yasalar daha sonra ilgili komiteye havale edilir ve eğer yürütme komitesi tarafından önerilen yasa tasarısında değişiklik yapılırsa, değiştirilmiş tasarı yasal ve yasama komitesine danışmak ve onaylanmadan önce Konsey oturumunda tartışılmak üzere gönderilir. Son olarak, yasa başkana sunulur (UAE Government Portal, 2024).

Abu Dabi ile Emirlikler Arasındaki Çatışma Alanları

1970'lerin ortalarına gelindiğinde Birleşik Arap Emirlikleri'nde federal politika yapım süreçlerinde önemli ayrılıklar gözlemlenmiş ve federasyonun geleceği konusundaki belirsizlikler artmıştır. Bu dönemde petrol ve göç gibi kritik meselelerde farklılaşan görüşler, siyasi çekişmeleri körüklemiştir. Yerel yönetimler ve hükümetler, mevcut yetkilerinden feragat etmek istememiş ve anında bir mutabakat sağlanamamıştır. Özellikle enerji kaynakları bakımından Dubai ve Şarika gibi ikinci ve üçüncü sıradaki zengin emirlikler, petrol politikalarında tam özerkliklerini sürdürme eğilimi göstermiş, petrol gelirlerinin büyük bir kısmını merkezi federal bütçeye aktarmak istememişlerdir. Bu durum, geçici anayasanın 23. maddesinin emirliklere hidrokarbon endüstrilerini bağımsız olarak yönetme hakkı tanımasıyla ilintiliydi. Anayasadaki bu ve benzeri maddeler, ilk federal müzakereler sırasında uzlaşmayı kolaylaştırırken, sonraki süreçlerde federal bütçeye katkıda bulunma noktasında bir engel oluşturmuştur. Ayrıca federal hükümetin daha tutarlı bir göç politikası geliştirme çabaları, pasaport, ikamet vizesi ve çalışma izinlerinin standardizasyonu konusunda çağrıda bulunmasına rağmen, bazı yerel yönetimler işbirliğinden kaçınmış, Abu Dabi'deki merkezi bir otoriteye yetki devretmek yerine kendi emirliklerinde göçü denetleme yolunu tercih etmişlerdir (Davidson, 2005).

Artan işbirliği eksikliği ve entegrasyon konusunda isteksizlik, Birleşik Arap Emirlikleri'nde siyasi anlamda ilk ciddi krizi tetiklemiştir. 1976'da daha kalıcı bir anayasayı tasarlamak üzere oluşturulan komite, kendi emirliklerinin temsilcileri olarak pozisyon alan ve Emirlerinin çıkarlarını destekleyen üyeler ile, yeni anayasanın oluşturulmasını bölgesel siyasi yapının güncellenmesi için bir fırsat olarak değerlendiren bağımsız üyeler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bağımsızlar, ilk nesil Emirlik teknokratlarından oluşan bir grup olup, bireysel emirlik siyasetinin

aleyhine daha merkezileşmiş bir yapıyı ve daha adil servet dağılımını savunmaktaydılar. 23. madde üzerindeki tartışmalar, anayasa taslağında bu madde kaldırılmasını; fakat her emirliğin hidrokarbon gelirinin %25'ini elinde tutabilmesini öngören bir uzlaşma ile sonuçlandı. Ancak bu taslağın o yıl Federal Yüksek Konsey'e sunulmasının ardından, Dubai ve diğer bazı emirliklerin liderleri, anayasanın imzalanmasını reddederek geçici anayasanın devamını istemişlerdir. Bu doğrudan meydan okuma karşısında Şeyh Zayed, emirlikleri başkanlıktan istifa etmekle tehdit etmiştir. Zayed, daha kalıcı ve merkezi bir hükümet yapısına geçişi desteklemeleri gerektiğini düşünmekteydi ve istifa tehdidi, Abu Dabi'den başkenti taşıma teklifiyle güçlendirilmişti. Ancak, diğer liderlerin Abu Dabi'nin liderliğini kabul etmeleriyle uzlaşma sağlanmıştır. Fakat, iki yıl sonra BAE'nin silahlı kuvvetleri meselesi tekrar gerginlik yaratmıştır. Şeyh Zayed, 1978'de henüz yirmi üç yaşında olan ikinci büyük oğlu Şeyh Sultan Al-Nahyan'ı Birlik Savunma Gücünün başkomutanı olarak atamıştır. Bu karar, Dubai hükümdarının üçüncü büyük oğlu olan ve BAE'nin savunma bakanı olan Şeyh Muhammed Al Maktum dikkate alındığında, Dubai ve Kuzey Emirlikleri'ndeki pek çok kişi tarafından Abu Dabi'nin, federasyon ve Birlik Savunma Gücüne dâhil olmayan yerel ordular üzerinde daha büyük kontrol sağlama çabası olarak görülmüştür (Davidson, 2006, ss. 42-59). Gerçekten de Şeyh Raşid Al Maktum'un, bu karar geri alınmazsa Dubai'yi BAE'den ayırma tehdidinde bulunduğu bildirilmiştir. Bu olay, iki kurum arasındaki durum düzeltilse de küçük emirliklerin Abu Dabi ile tam bütünleşme konusundaki isteksizliğini yansıtmıştır (Davidson, 2005).

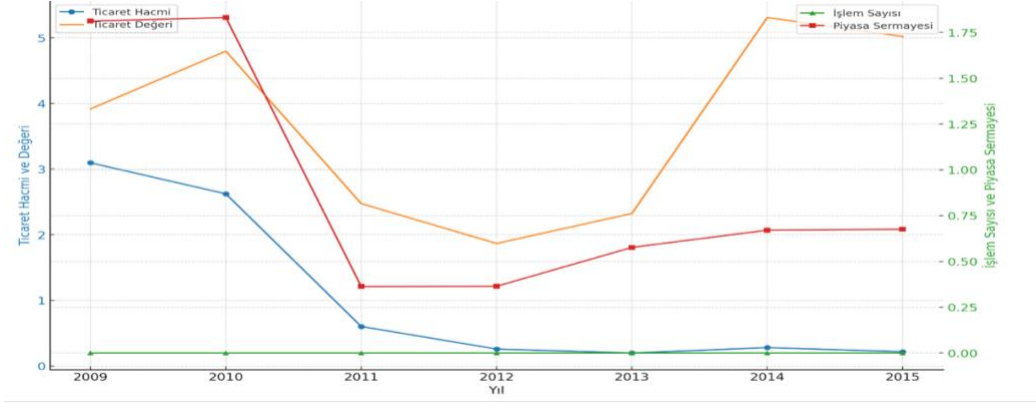
Son yıllarda ise özellikle dış politika konusunda BAE içerisinde önemli ayrılıklar yaşanmaktadır. BAE'nin dış politikası, ülkenin kuruluşundan bu yana diğer ülkelerin iç işlerine karışmama ve tarafsızlık ilkeleriyle şekillenmiştir. Ülkenin ilk devlet başkanı Zayed bin Sultan Al-Nahyan, ülke politikasının "Adalet ve Bilgelik" üzerine inşa edileceğini vurgulamıştır. Zayed dönemi dış politikasında Filistin ve İslam dünyası ile ilgili meselelere ağırlık verilmiş ve genel olarak ekonomik istikrar ve eğitim alanında olumlu adımlar atılmıştır. Zayed bin Sultan el-Nehyan'ın 2004 yılında vefatı ve oğlu Halife bin Zayed el-Nehyan'ın devlet başkanlığını devralması ile dış politika anlayışında belli bir süreklilik sağlanmış, ancak Halife bin Zayed'in sağlık sorunları ve 2014 yılında geçirdiği felç sonrası, resmi olarak Muhammed bin Raşid el-Maktum tarafından temsil edilmiş olsa da fiili dış politika Muhammed bin Zayed tarafından yönlendirilmiştir. Halife Bin Zayed Al-Nahyan'ın Mayıs 2022'de vefat etmesiyle, Muhammed Bin Zayed Al-Nahyan devlet başkanı olmuştur.

Muhammed bin Zayed'in liderliğinde BAE'nin dış politikası, özellikle 2013 yılında tam yetki devralmasıyla birlikte, önemli ölçüde değişmiştir. BAE, 2011'deki Arap Halk Hareketlerinden itibaren bölgesel bir güç olarak kendini konumlandırmış ve askeri gücünü artırarak, saldırgan bir bölgesel politika benimsemiştir. Bu

dönemde, Yemen, Libya ve Bahreyn gibi çatışma bölgelerine müdahalelerde bulunmuştur. BAE'nin bu dönemdeki dış politika yaklaşımı, ülkenin kuruluş ilkelerinden bir sapma olarak değerlendirilebilir. Bu politika değişikliği, 2011 Arap Baharı, ABD'nin Asya'ya yönelik pivot politikası ve İran ile yapılan nükleer anlaşma gibi küresel ve bölgesel dinamiklerin etkisi altında şekillenmiştir (Esfandiary, 2023). Bu gelişmeler, BAE ve diğer küçük Körfez Arap ülkelerinin, bölgesel ve küresel düzeyde daha iddialı bir dış politika izlemelerine neden olmuştur. Ayrıca bu politikalar, Abu Dabi'nin merkezîyetçi yaklaşımıyla emirlikler arasında da gerginliklere sebep olmuştur.

Abu Dabi ve Dubai Anlaşmazlığı

Abu Dabi ve Dubai arasındaki çatışmalar, BAE'nin bağımsızlık kazandığı 50 yıl boyunca var olmuştur. 1979'da İran Devrimi'nin gerçekleşmesi ve İran'ın devrimin ihracı politikasını benimsemesiyle, Emirlikler ile Abu Dabi arasındaki iç anlaşmazlıkların şiddeti azalmıştır. 1980'de İran ve Irak arasında Körfez Savaşı'nın patlak vermesi ve ardından Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle, Emirlikler daha fazla birbirlerine yaklaşmış ve nihayet 1996'da BAE'nin kalıcı anayasasını kabul etmişlerdir (FCSC, 2024). Dubai, ülkedeki tek büyük petrol ve gaz rezervlerine sahip olan Abu Dabi dışında, ülkedeki güvenlik ve dış politika konularında belirleyici bir rol oynamaktadır. Abu Dabi ve Dubai'nin ayrı kimlikleri ve öncelikleri olması, bu çatışmaların ülkenin iç politikalarını açıkça etkilediğini ve yıllar içinde sık sık çelişkili bir dış politikaya yol açtığını göstermektedir. Dubai, bağımsızlığını koruma konusunda her zaman ısrarcı olmuştur, özellikle kendi polis gücüne sahip olmuş ve daha sonra Abu Dabi'nin baskısı altında bu gücü terk etmiştir (Davidson, 2009, s. 432). Dubai, Abu Dabi'nin diğer Emirlikleri kontrol altına almasını ve merkezîyetçi bir eğilimi engellemek için ekonomik ve mali bir denge bulma çabalarına yönelmiştir. Abu Dabi ve Dubai arasındaki en önemli anlaşmazlık sebeplerinden birinin İran ile olan ilişkinin doğası olduğu anlaşılmaktadır. Dubai, İran ile olan dış ticareti, hatta yasa dışı olanları bile içeren, büyük ölçüde gerçekleştiren ana liman olarak görülmektedir. Ayrıca Dubai'de aktif ve hatta bazı resmî kurumlarda temsil edilen bir İranlı topluluğu bulunmaktadır. Abu Dabi ile Dubai arasındaki temel farklılıklar, BAE ile İran arasındaki ikili ilişkileri karmaşık hale getirmiştir (Carlstrom, 2020). Abu Dabi'nin İran karşıtı tutumu, Suudi Arabistan'ın tutumuna daha yakınken, Dubai liderleri ticari bir yaklaşımla İran ile ilişkilerini önemli görmekte ve ticari ilişkileri siyasi ilişkilere tercih etmektedir.

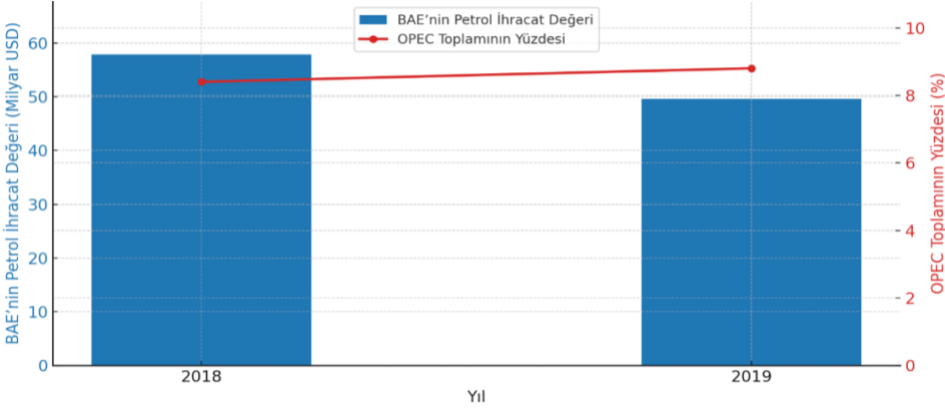
Tablo 2*Dubai Ekonomik Performansı (2009-2015)*

Bir başka mesele ise Abu Dabi'nin agresif dış politikasıdır. 2011 yılında Arap Halk Hareketlerinin başlaması sonrası Libya, Yemen ve diğer bölgelerdeki BAE'nin askeri genişleme ve müdahale politikaları, 2017'de başlayıp 2021 yılında sona eren Katar'a yönelik abluka Abu Dabi ile Dubai arasında gerginliklere neden olmuştur. Yemen Savaşı'nın getirdiği maliyetlerin ötesinde, Dubai'yi tehdit edebilecek Husi füze saldırıları ihtimali, turizm, seyahat, ticaret ve gayrimenkul gibi sektörlerde dünya çapında bir başkent olarak şehrin imajını bozabilecek ve ciddi zararlara yol açabilecek bir endişe kaynağı olmuştur. Dubai Emirliği için, Husi füze tehditleri Suudi Arabistan ya da Abu Dabi'nin karşı karşıya kaldığı tehditlerden farklı ve belki de daha ciddi bir güvenlik meselesi teşkil etmektedir (Erboğa, 2023). Abu Dabi'nin büyük egemen varlık fonlarına sahip olması sebebiyle ekonomik açıdan Husi saldırılarına karşı daha dayanıklı olabileceği, Dubai'nin ise yabancı yatırım, gayrimenkul, turizm ve ulaştırma sektörlerine olan ağır bağımlılığı nedeniyle böyle bir tehdidin ekonomik anlamda felaket sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir. BAE'nin çoğunlukla yabancılardan oluşan 10 milyonluk nüfusu, lüks otel ve modern yapıları, teknoloji ve enerji çeşitlendirme alanlarındaki çalışmaları ve uzay hedefleriyle finans ve iş merkezi olarak kendini konumlandırırken, özellikle Dubai, çok sayıda turist çeken, vergi avantajlarından yararlanan Batılı elitler için de ev sahipliği yapan bir emirlik olarak Husi saldırılarına karşı hassas bir durumdadır. Bu hassasiyetin, BAE'nin Yemen'deki operasyonlarından çekilme kararında etkili olduğu ve Husilerin gerçekleştirdiği uyarı saldırılarının ardından alınan bir tedbir olduğu öne sürülmektedir (Aljazeera, 2019). Ayrıca, o dönemde yapılan bir açıklamaya göre, Lübnan Hizbullah'ının Genel Sekreter Yardımcısı Naim Kasım, Abu Dabi Veliht Prensi Muhammed bin Zayed ile Dubai Emiri Muhammed bin Raşid arasında, Veliht Prens'in politikaları ve ülkenin savaflara sürüklenmesi nedeniyle ciddi anlaşmazlıklar olduğunu belirtmiştir (Arabicpost, 26 Mart 2022).

Eylül 2019'daki Suudi Aramco tesislerine yönelik ciddi saldırıların ardından, İran'ın olası rolüne dair şüpheler BAE'nin bölgesel çatışmalarda daha temkinli hareket etmeye ittiği ve Dubai Emiri Şeyh Muhammed bin Raşid Al Maktum'un diyalog ve istikrarı tercih etme eğilimlerini pekiştirdiği değerlendirilmektedir. Takip eden süreçte, BAE'nin 2021 yılında gerçekleşen ve Körfez Krizi olarak bilinen Katar ile diplomatik sorunu sonlandırmayı amaçlayan Al Ula Zirvesi'ne katılma kararı BAE'nin agresif dış politikasından dönüş olarak yorumlanmıştır.

Abu Dabi ve Füceyre Anlaşmazlığı

Eş-Şarki kabilesinin 1808 yılında Füceyre'de Şarki Kalesi'ni inşa ederek buraya yerleşmeleri, bölgenin bu aile ile özdeşleşmesine yol açmıştır. Füceyre Emirliği'nin 1971 yılında Birleşik Arap Emirlikleri'ne dahil olmasıyla, Emirlik ülke konseyinde diğer emirliklerle birlikte yerini almıştır. Hamed bin Muhammed eş-Şarki'nin 1974 yılından itibaren Füceyre'nin emirliğini sürdürmesinin ardından, 2015 yılından bu yana Muhammed bin Zayed ile olan anlaşmazlıklar sayesinde dikkat çeken bir figür haline gelmiştir. Eş-Şarki'nin oğlu ve Katar'da yaşayan eski Füceyre Kültür ve Enformasyon Kurumu Başkanı muhalif Raşid bin Hamed eş-Şarki, 14 Temmuz 2018'de *The New York Times*'a verdiği demeçte, Yemen Savaşı sebebiyle emirlikler arasında meydana gelen ihtilafları gündeme getirmiştir (Kirkpatrick, 2018). Raşid bin Hamed eş-Şarki, Muhammed bin Zayed ve Abu Dabi yönetiminin diğer emirliklerle istişarede bulunmadan Yemen'de kalıcı sonuçlar doğuracak kararlar aldığını iddia etmiş ve bu kararların Füceyre'ye bağlı askerlerin Yemen'deki ölümlerine yol açtığını öne sürmüştür (Al Estiklal, 10 Ağustos 2019). Ayrıca *The New York Times*'ın iddialarına göre Raşid bin Hamed eş-Şarki, Abu Dabi yönetimi tarafından şantaj ve tehditlere maruz kalmıştır. Füceyre Emirliği, BAE'nin Umman Körfezi'ne kıyısı olan tek emirlik olma özelliğiyle tanınmakta ve diğer emirliklerden farklı olarak ekonomisini balıkçılık ve tarıma dayandırmaktadır. Füceyre aynı zamanda, Singapur Limanı'nı takiben dünya gemilerine en çok petrol yükü veren ikinci liman olarak bilinmektedir. Birleşik Arap Emirlikleri hükümeti, petrol ve doğal gaz ihracatının yaklaşık %70'ini Füceyre Limanı üzerinden uluslararası pazarlara aktarmaktadır.

Tablo 3*BAE Petrol İhracat Değeri ve OPEC Toplamındaki Payı (2018-2019)*

BAE içerisinde ve emirlikler arasında çekişmeye neden olan konulardan biri de Aden ve Umman Körfezlerinde Yemen korsanlarının saldırılarına uğrayan petrol taşıyıcı gemiler sebebiyle BAE petrol ihracatının olumsuz etkilenmesidir. Mayıs 2019'da Bloomberg tarafından yayınlanan bir raporda, BAE'nin Yemen'de savaşa dahil olması ve devam eden çatışmalar nedeniyle petrol ihracatında %15'lik bir düşüş olduğu belirtilmiştir (Sharma, 2019). Ayrıca aynı yılın mayıs ayında USAID tarafından yayınlanan bilgilere göre, Füceyre Limanı'ndan olan petrol ihracat talebinin %30 oranında azalması neticesinde, BAE'nin aylık petrol ihracatının 500 bin ton seviyelerine kadar düştüğü ifade edilmiştir (Carpenter, 2019). Abu Dabi yönetiminin Yemen'deki savaşa müdahalesi sebebiyle Füceyre'nin ulusal ekonominin olumsuz etkilenmesi ve petrol ihracatının azalması, Abu Dabi yönetimine yönelik eleştirileri açıkça ortaya koymaktadır.

BAE'nin 2015 yılında Suudi Arabistan ile anlaştıktan sonra Yemen'de Kararlılık Fırtınası Harekâtını başlatması ve BAE hükümetinin Yemen savaşına dahil olmasıyla ülke ekonomisinin zarar görmesi, askeri katılımın artırılması ve özellikle Füceyre Emirliği'nden yüksek oranda asker sevkiyatının istenmesi, iki emirlik arasındaki gerilimi artıran başka bir konu olmuştur. Füceyre'nin, binlerce askerin Yemen'e gönderilmesi ve bunların önemli bir kısmının hayatını kaybetmesi nedeniyle Abu Dabi'yi asker kayıplarını gizlemekle suçladığı da bilinmektedir. 2014 yılında zorunlu askerlik hizmetinin başlaması ve BAE'nin 2015'ten itibaren Yemen Savaşı'na katılımı ile bu eğilim daha da belirginleşmiş ve derinleşmiştir. Yemen'de hayatını kaybeden BAE vatandaşlarının çoğunluğu Kuzey Emirlikleri'nden olup, sayılarının iki yüzü aştığı kaydedilmiştir (Al Estiklal, 10 Ağustos 2019).

Abu Dabi ve Rasu'l-Hayme Anlaşmazlığı

Rasu'l-Hayme 1971'de Abu Dabi'nin şemsiyesi altında siyasi ve kültürel merkezleşmeye doğru gidişe direnmiştir. Federasyona ancak 1972'de petrol kaynaklarının sınırlı olduğu ortaya çıktığında ve İran, Abu Musa Adası (Şarika'da) ile Büyük ve Küçük Tunb Adaları'nı (Rasu'l-Hayme'de) işgal ettiğinde katılmıştır. Başlangıçta merkezleşmeye direnen Dubai, artan ekonomik kalkınması ve uluslararası rolünün eskisinden daha iyi bir federal etki sağlayacağını göreyerek 1997 yılında askeri güçlerini federal yapıya entegre etmeyi seçmiş ve böylece Rasu'l-Hayme Abu Dabi'nin merkezleşmesine karşı birincil müttefikini kaybetmiştir. Küçük emirlik, özellikle Suud bin Sakr El Kasimi'nin 2003 yılında Rasu'l-Hayme'nin emiri olmasından bu yana, Al Nahyan ailesinin liderliğini yavaş yavaş kabul etmiştir. Abu Dabi ile Rasu'l-Hayme emirliği arasındaki anlaşmazlıklar ise Müslüman Kardeşler'e yakınlığı ile bilinen Cem'iyetü'l-İslah ve't-Tevcihi'l-İctima'i (İslah ve Sosyal Danışmanlık Derneği, bundan sonra 'İslah' olarak anılacaktır) kaynaklıdır. Rasu'l-Hayme uzun yıllar boyunca İslah Hareketinin önemli bir merkezi olmuştur (Al-Suwaidi, 2023, ss. 39-44). BAE'deki İhvan'ın rolü ve genel olarak İslami politika Abu Dabi ile Rasu'l-Hayme arasında tartışmalı bir konu olmuştur. Rasu'l-Hayme ve Fuceyre Emirlikleri'nde İslah Hareketinin kolları, 1970'lerde, o zamanlar Dubai'nin lideri olan Şeyh Raşid bin Said Al Maktum'un (1958-1990) Arap milliyetçiliğiyle başa çıkmak için desteklediği bir girişimle kurulmuştur. Bu gruplar, Şarika ve Rasu'l-Hayme'de hanedandan koruma ve destek almış ve önde gelen siyasi pozisyonlara yükselme fırsatı bulmuşlardır. Bu grupların kurucularından biri olan Şeyh Said Abdullah Salman daha sonra konut bakanı olmuştur. İslah'ın diğer üyeleri daha sonra eğitim, adalet, İslami işler ve vakıflar, iş ve sosyal işler gibi bakanlıkları üstlenmişlerdir. İslah Hareketi üyeleri, BAE'nin kurumlarında geniş bir etkiye sahip olmuştur (Freer, 2015). Başlangıçta tehditkâr olmayan duruşu nedeniyle hoşgörüle karşılanan İslah Hareketi üyelerinin BAE toplumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olması nedeniyle 1990'larda hükümetin şüphesini çekmiştir. Doksanlı yıllarda ve özellikle 2001 ve 2011'deki protestoların ardından, federal hükümet İslah'a karşı bir baskı kampanyası başlatmıştır (Al-Suwaidi, 2023, ss. 49-52). 1994 yılında Dubai'deki şube kapatılmıştır, ancak o dönem Rasu'l-Hayme Emiri olan Sultan bin Muhammed el Kasimi grubu desteklemiş ve emirlikteki şubenin faaliyetlerine devam etmesine izin vermiştir.

11 Eylül 2001 saldırılarından sonra BAE vatandaşlarının (birisi Rasu'l-Hayme diğeri Fuceyre'den) bu saldırılara karışmasıyla, İslah karşıtı yeni bir tutuklama dalgası başlamıştır. 2011 Arap Halk Hareketleriyle başlayan protestoların ardından BAE, İhvan'ın federasyon düzeyindeki hareketini yasaklamıştır (Boghardt, 2013). İhvan'a bağlı derneklere yönelik baskının bir parçası olarak, hükümet, 2012 yılında Rasu'l-Hayme Emirinin yeğeni olan İslah lideri Şeyh Sultan bin Kayed Al Kasimi'yi

bile tutuklamış (Anadolu Agency, 5 Haziran 2020) ve 2013'te on yıl hapis cezasına çarptırmıştır (MENA Rights Group, 26 Eylül 2022). 2014 yılında ise hükümet, İslah'ı ve genel olarak İhvan Hareketini terörist örgütler listesine almıştır (Aljazeera, 16 Kasım 2014). Hükümet İhvan'ı açıkça mevcut düzen için "İran'dan daha az tehlikeli olmayan" ciddi bir tehdit olarak tanımlamıştır (Freer, 2015). Başlangıçta Rasu'l-Hayme emirliği, bazı hanedan üyelerinin de mensubu olduğu İslah'a karşı baskı yöntemini reddetmiş olsa da ancak koruma siyasetini daha fazla sürdürmemişlerdir (Rantisi, 2020, s. 73).

Abu Dabi ile Yaşan Diğer Anlaşmazlıklar

14 Ağustos 2020 tarihinde BAE'nin İsrail ile normalleşme anlaşması imzalaması, ülke içinde büyük bir tartışmaya neden olmuştur. İddialara göre BAE'nin İsrail ile normalleşmesinin arka planında sadece Başbakan el-Mektum ve Muhammed bin Zayed'in olduğu söylenmektedir. İsrail ile normalleşme anlaşmasının hiçbir zaman diğer emirliklere sorulmadan yapılması, ülkede diğer emirlik hanedanlarının sosyal medya üzerinden Abu Dabi yönetimine örtük ya da açık mesajlar göndermede bulunmalarına neden olmuştur. Normalleşme anlaşmasının imzalanmasının ardından Abu Dabi ve Dubai dışında hiçbir emirliğin resmî açıklamada bulunmaması, muhalif bir susuş olarak yorumlanmıştır. Öte yandan, imza töreninin ardından Şarika Emirinin Eşi Cevahir el-Kasimi'nin Twitter hesabı üzerinden *CNN Arabic* tarafından paylaşılan Suudi Prens Türki el-Faysal'ın "Başkenti Kudüs olan bir Filistin devletinin kurulması, Suudi Arabistan'ın İsrail ile normalleşmesinin bedeli" (*CNN Arabic*, 21 Ağustos 2020) haberini paylaşması (retweetlemesi), normalleşmeyi reddeden bir tavır olarak gösterilmiştir. Keza Şarika Emirinin kızı Budur el-Kasimi'nin imza töreni ardından Instagram hesabından "Filistin kurtarıncaya kadar Filistinliyim ve Beyrut iyileşene kadar Lübnanlıyım" sözlerini paylaşması, ülkede muhalefetin artmasına sebep olacak bir başka hamle olarak yorumlanmıştır (Omar, 2020). Diğer taraftan eş-Şarki ailesinin bu konu hakkında ikiye bölünmesine sebep olan Şarika Emirinin oğlu Şeyh Hamdan bin Surur bin Seyf eş-Şarki, babasına karşı çıkarak BAE'nin İsrail ile normalleşmesini desteklemiştir. İsrail normalleşmesine bir başka tepkinin Ummü-l Kayveyn Emirinden gelmesi, ayrı bir tartışma meselesi olmuştur. Ummü-l Kayveyn Emiri Suud bin Raşid el-Mualla'nın yanı sıra el-Mualla ailesine mensup 20 kişinin sosyal medya hesapları üzerinden bu anlaşmayı kınamaları Abu Dabi yönetimine karşı bir hareket olarak değerlendirilmiştir (*Arabi21*, 31 Ağustos 2020). Ayrıca Acman Emirliğinde bu konu ile ilgili farklı görüşlerin ortaya çıkması, Nuami ailesi içerisinde ihtilafın artmasına neden olmuştur. Başta Acman Emiri Humeyd bin Raşid Nuami bu konu hakkında açıklama yapmazken, oğlu Raşid bin Humeyd'in BAE'nin İsrail ile normalleşme anlaşması imzaladığı gün Twitter hesabı üzerinden bu süreci desteklediği görülmüştür (Omar, 2020). Acman Emirliği

içerisinde ve Nuami ailesi içerisinde yaşanan bu tartışmalar, geleceğe yönelik ülke birliğini tehdit eden bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç

Birleşik Arap Emirlikleri'nin federal yapısının teorik ve pratik uygulamalarının incelendiği bu çalışma, özellikle emirlikler arası güç dengesi ve çatışma alanları üzerinde durmuştur. Makalede, federasyonun teorik temellerinin yanı sıra, BAE içindeki farklı emirliklerin siyasi ve ekonomik ağırlıklarının federal yapı üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. İktisadi kaynaklar, yönetsel yetkiler ve siyasi özerklik açısından emirlikler arası eşitsizlikler, federal hükümetin merkezîyetçi politikaları ile bölgesel idarelerin otonomi talepleri arasındaki sürtüşme noktalarını oluşturmuştur. Çalışmamız, BAE'nin karşı karşıya kaldığı en önemli iç politik zorluklardan biri olarak emirlikler arasındaki güç mücadelesini ve çatışma alanlarını ortaya koymuştur. Örneğin, Abu Dabi'nin ekonomik ve politik baskınlığı ile Dubai'nin bağımsız bir ekonomik varlık olarak özerklik arayışı, federasyon içinde çekişmelere yol açmaktadır. Ayrıca, petrol gelirlerinin dağılımı ve yönetimi, emirlikler arası ilişkilerde önemli bir gerilim kaynağı oluşturmuş, özellikle daha az kaynaklara sahip emirliklerin merkezi hükümetten daha fazla destek talep etmelerine neden olmuştur

Federal hükümetin dış politika kararları da emirlikler arası çatışmaları derinleştiren bir diğer faktördür. BAE'nin Arap Baharı sürecine müdahil olması ve özellikle Yemen'deki askeri varlığı hem bölgesel güvenlik politikalarında hem de ulusal birliğin korunmasında içsel çelişkileri ortaya çıkarmıştır. BAE'nin Yemen müdahalesine ve diğer emirliklerden asker talebine karşı gelen emirlikler, federasyonun dış politika kararlarında daha fazla söz sahibi olmayı talep etmişlerdir. Bu, özellikle federal yapının merkezîyetçilik ve özerklik arasındaki çekişmeyi açıkça gözler önüne sermiştir. İç siyasetteki bu çekişmeler, BAE'nin hem bölgesel hem de uluslararası politikada yürüttüğü diplomasiye yansımış ve özellikle İsrail ile normalleşme süreci gibi kritik dış politika meselelerinde emirlikler arasında açık anlaşmazlıkların yaşanmasına yol açmıştır. Bu anlaşmazlıklar, emirliklerin kendine has siyasi, kültürel ve ekonomik çıkarlarının birbirleriyle ve merkezi hükümetle olan ilişkilerinde ne derece belirleyici olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, BAE'nin federal yapısının dinamiklerini, emirlikler arası çatışma alanları üzerinden değerlendirildiğinde, federalizmin sadece siyasi bir organizasyon şekli olmadığı, aynı zamanda bir güç ve kaynak paylaşım mekanizması olduğu sonucuna varılmıştır. Federalizmin geleceği, emirliklerin birliği ile kendi özerkliklerini koruma arasında buldukları hassas dengede yatmaktadır. BAE modeli, federalizmin sadece siyasi bir sistem olmadığını, aynı

zamanda kompleks iç politika dengelerinin yönetilmesi ve bölgesel çatışmaların çözümünde bir araç olarak nasıl işlev görebileceğini göstermektedir.

Extended Abstract

The article provides a comprehensive analysis of the federal structure of the United Arab Emirates (UAE), focusing on the theoretical underpinnings of federalism as well as its practical applications within the nation, particularly in the context of inter-emirate conflict zones. The paper traces the evolution of federalism from its historical genesis to its contemporary practice, with an emphasis on the multifaceted nature of governance that characterizes the UAE federation. The study begins by situating the discussion of modern federalism within an extensive intellectual debate that can be traced back to the late 18th century. It acknowledges the United States' experience transitioning from confederation to federation between 1781 and 1789 as a profoundly influential model for political systems and political science over the subsequent two centuries. Despite the United States often being regarded as the first modern federation post the ratification of its federal constitution in 1787, the paper highlights that the origins of federalism are much older, with documented systems dating back 3200 years among ancient Israeli tribes and leagues among ancient Greek city-states.

The UAE's federal-emirate relations are described as having evolved in three stages: the creation of the federation (1971-1979), acceptance of the federation (1980-1986), and the maturation of the federation (1987-present). Recent years have seen a strengthening of federal institutions, leading to a more harmonious federation. Yet, the 2008 financial crisis and the security pressures following the 2011 Arab Spring, particularly Abu Dhabi's foreign policies, have negatively impacted the unity of the federation. The paper employs a layered methodological approach to analyze the UAE's current federal structure through historical literature review and comparative analysis. It scrutinizes the distribution of economic resources, the use of political power and authority, and social factors from a comparative perspective. Moreover, the paper uses various statistical methods to examine the economic performances and interaction levels of the emirates, viewing disparities as essential tools to understand the impact on the federal system.

The legal and normative documentation of the UAE provides insight into the judicial limits of the federal structure and the jurisdictions of the emirates. A detailed examination of constitutional provisions and legal texts clarifies these boundaries. Furthermore, the Federal National Council (FNC) of the UAE, while largely advisory, plays a critical role in reviewing laws and contributing to the legislative process. The study also delves into the conflict zones between Abu Dhabi

and other emirates, highlighting the economic and political disparities that fuel tensions. Abu Dhabi's dominant role in regional and national policies is contrasted with the autonomous pursuits of Dubai, showcasing the challenges of managing a federal structure where member emirates have diverse economic capabilities and political aspirations. In the realm of foreign policy, the paper comments on the UAE's shift from non-interventionist principles to a more assertive and interventionist stance under the de facto leadership of Mohammed bin Zayed. This has raised controversies within the federation, as the emirates have divergent views on issues such as regional conflicts and international alliances.

Concluding the analysis, the paper asserts that the UAE's model of federalism represents more than a political system; it is also a mechanism for managing power dynamics and resource allocation within a complex interplay of regional and national interests. The success and sustainability of federalism in the UAE are contingent on maintaining a delicate balance between the collective interests of the federation and the individual autonomies of its member emirates. The UAE's experience illustrates the viability of federalism as both a governance structure and a conflict resolution strategy, subject to the internal coherence and external pressures faced by the federation. In summary, this study offers a deep dive into the nuanced interplay between federal and local dynamics in the UAE, where federalism serves not only as a structural organization of political governance but also as a lens through which to examine the distribution of power, economic resources, and sociopolitical tensions. It underscores the intricacies of federalism in practice, particularly in a region fraught with complex geopolitical realities.

Referanslar

Abbas, N. F. (2014). المتحدة العربية الإمارات لدولة السياسي النظام [The Political System of the United Arab Emirates]. *مجلة دولية دراسات مجلة [Journal of International Studies]*, 59. <https://jcis.uobaghdad.edu.iq/index.php/politics/article/view/322>

Ahmadi, K. (2008). *Islands and international politics in the Persian Gulf*. Routledge.

Ahmed, S. G. (2016). The constitutional structures of federalism in the Middle East. *Journal of Middle Eastern Law and Governance*, 20(3), 370–394. <https://doi.org/10.1080/19370679.2016.1212417>

Al Jazeera. (2014, Kasım 16). UAE lists scores of groups as 'terrorists'. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2014/11/16/uae-lists-scores-of-groups-as-terrorists>

Al Jazeera. (2019, Ağustos 16). الإمارات تماسك تهدد اليمن في ظبي أبو مغامرات: تقرير [Report: Abu Dhabi's adventures in Yemen threaten the cohesion of the UAE]. *Al Jazeera* <https://www.aljazeera.com/news/reports/2019/8/16/-/تقرير-مغامرات-أبو-ظبي-في-اليمن-تهدد>

Al-Otobi, M. (1989). *The Qawasim and British control of the Arabian Gulf* [PhD thesis, University of Salford, International Studies Unit]. ProQuest Dissertations & Theses Global

Al-Suwaidi, K. (2023). *The UAE after the Arab Spring: Strategy for survival*. I.B. Tauris.

Arabicpost. (2022, Mart 26). لماذا 3 الأسد بشار الإمارات تتبنى لماذا [Why is the UAE openly supporting Bashar al-Assad? 3 reasons behind Abu Dhabi's attempts to reintegrate Syria into the Arab fold]. *Arabicpost*. <https://www.arabicpost.net>

Ayua, I. A. (2005). Nigeria: In need of good governance. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on constitutional origins, structure, and change in federal countries*, vol. 1, (pp. 29–31). McGill-Queen's University Press.

Blindenbacher, R., & Ostien, A. (Eds.). (2005). *Dialogues on constitutional origins, structure, and change in federal countries: Booklet series*, vol. 1. McGill-Queen's University Press.

Boghardt, L. P. (2013). The Muslim Brotherhood on trial in the UAE. *The Washington Institute*. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/muslim-brotherhood-trial-uae>

BTI 2022, Country Report. (2022). *BTI Project*. https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2022_ARE.pdf

BTI 2024, Country Report. (2024). *BTI Project*. <https://bti-project.org/en/reports/country-report/ARE>

Burgess, M. (2006). *Comparative federalism: Theory and practice*. Routledge.

Carlstrom, G. (2020, Kasım 17). Relations between Dubai and Abu Dhabi will be tense. *The Economist*. <https://www.economist.com/the-world-ahead/2020/11/17/relations-between-dubai-and-abu-dhabi-will-be-tense>

Carney, F. S. (Ed. & Trans.). (1995). *Political: An abridged translation of Politics methodically set forth and illustrated with sacred and profane examples*. Liberty Fund.

CNN Arabic. (2020, Ağustos 21). تطبيع ثمن هو القدس عاصمتها فلسطينية دولة إقامة: الفيصل تركي [Turki al-Faisal: Establishing a Palestinian state with Jerusalem as its capital is the price for Saudi normalization with Israel]. *CNN Arabic*. <https://arabic.cnn.com/middle-east/article/2020/08/21/turki-al-faisals-establishing-a-palestinian-state-is-the-price-for-normalization>

Davidson, C. M. (2005). *The United Arab Emirates: A study in survival*. Lynne Rienner Publishers.

Davidson, C. M. (2006). After Shaikh Zayed: The politics of succession in Abu Dhabi and the UAE. *Middle East Policy*, 13, 42–59. <https://doi.org/10.1111/j.1475-4967.2006.00237.x>

Davidson, C. M. (2009). Dubai and the United Arab Emirates: Security threats. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 36(3).

Deschouwer, K. (2005). Belgium: Ambiguity and disagreement. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on constitutional origins, structure, and change in federal countries*, vol. 1, (pp. 10–12). McGill-Queen's University Press.

Elazar, D. J. (1987). *Exploring federalism*. University of Alabama Press.

Elazar, D. J. (1991). *Exploring federalism*. University of Alabama Press.

Elazar, D. J. (1995). *Federalism: An overview*. HSRC.

Elazar, D. J. (1997). Contrasting unitary and federal systems. *International Political Science Review*, 18(3), 237–251.

Erboğa, A. (2023). Körfez ülkelerinin savunma politikaları. *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, 10(2), 15–47. <https://doi.org/10.26513/toccd.1349763>

Fattah, H. (2016). Social structures and transformation in the Gulf and Arabia until 1971. In J. E. Peterson (Ed.), *The emergence of the Gulf states* (pp. 241–262). Altajir Trust.

Fayed, S. (2011, Temmuz 7). الامارات شمال مشاكل على الضوء يسلط العربي الربيع-تحقيق [The Arab Spring sheds light on the problems of northern Emirates]. *Reuters*. <https://www.reuters.com/article/idUSFAH733195/>

Freer, C. (2015). The Muslim Brotherhood in the Emirates: Anatomy of a crackdown. *Middle East Eye*. <https://www.middleeasteye.net/big-story/muslim-brotherhood-emirates-anatomy-crackdown>

Friedman, B. (2020). *The end of Pax Britannica in the Persian Gulf, 1968–1971*. Tel Aviv University. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-56182-6>

Hanau Santini, R., & Wulzer, P. (2024). The evolution of the Gulf: History and theories of a complex subregional system. *Middle East Policy*, 1–17. <https://doi.org/10.1111/mepo.12733>

Heard-Bey, F. (2017). *Abu Dhabi, the United Arab Emirates and the Gulf region: Fifty years of transformation*. Gerlach Press.

Hicks, U. K. (1978). *Federalism: Failure and success: A comparative study*. Macmillan Press.

Hueglin, T. O., & Fenna, A. (2015). *Comparative federalism: A systematic inquiry*. University of Toronto Press.

Jawad, S. (2013). The Iraqi constitution: Structural flaws and political implications. *LSE Middle East Centre Paper Series*, 1. London School of Economics and Political Science.

Kirkpatrick, D. D. (2018, Temmuz 14). Emirati prince flees to Qatar, exposing tensions in U.A.E. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/07/14/world/middleeast/emirati-prince-qatar-defects.html>

Kramer, J. (2005). Germany: Overlapping powers and political entanglements. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on constitutional origins, structure, and change in federal countries*, vol. 1, (pp. 19–21). McGill-Queen's University Press.

Kymlicka, W. (2005). Federalism, nationalism, and multiculturalism. In D. Karmis & W. Norman (Eds.), *Theories of federalism: A reader*, (pp. 267–285). Palgrave Macmillan.

Kymlicka, W., Raviot, J. R., & Lee, S. (1997). Living together: International aspects of federal systems. *Canadian Foreign Policy Journal*, 5(2), 1-18.

Le Roy, K., & Saunders, C. (2005). Australia: The Evolution of a Constitution. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, 1, 7-9, McGill-Queen's University Press.

Lijphart, A. (1985). Non-Majoritarian Democracy: A Comparison of Federal and Consociational Theories. *Publius*, 15(2), 3-15.

Maitra, J., & Al-Haji, A. (2001). *Qasr Al-Hosn, History of the Rulers of Abu Dhabi: 1793–1966, (1st ed.)*. Abu Dhabi: Center for Documentation and Research.

Majeed, A. (2005). India: The Emergence of Cooperative Federalism. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, vol. 1, 33-35, McGill-Queen's University Press.

McGarry, J., & O'Leary, B. (2005). Federation as a Method of Ethnic Conflict Regulation. In S. Noel (Ed.), *From Power Sharing to Democracy: Post-Conflict Institutions in Ethnically Divided Societies*, 263-296, McGill University Press.

Melleuish, G., (2020). Was Federation motivated by federalism? *Agenda - A Journal of Policy Analysis and Reform*, 150.

Ministry of Federal National Council Affairs (2019). Elections 2019. <https://www.mfnca.gov.ae/en/areas-of-focus/elections/2019/>

Mojtahed-Zadeh, P. (1999). *Security and Territoriality in the Persian Gulf*. Richmond, Surrey: Curzon Press.

Montesquieu, C. de. (1989). *Montesquieu: The Spirit of the Laws*.

Motahar, T. A. A. (2022). UAE's Foreign Policy Towards the Middle East After the Arab Spring. *Turan-SAM*, 14(53), 294-303.

Nasrallah, F. (2022). The United Arab Emirates: Forging Federalism. *Al-Abhath*, 70(1-2), 177-214. <https://doi.org/10.1163/18115586-70010107>

Nitszke, A., & Górnisiewicz, A. (2008). The theory of federalism: The features of the federal order of the state. *Politeja*, 10(1), 415-434.

Okuducu İdris (2020, Haziran 5). UAE jails activists over trumped-up charges. Anadolu Agency. <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/uae-jails-activists-over-trumped-up-charges/1866407>

Omar, S. (2020, Ağustos 31). ما هو موقف حكّام الإمارات وأقاربهم من تطبيع أبو ظبي؟ Arabi21. <https://arabi21.com/story/1297099/ما-هو-موقف-حكّام-الإمارات-وأقاربهم-من-تطبيع-أبو-ظبي>

Pagano, M. A., & Leonardi, R. (Eds.). (2007). *The Dynamics of Federalism in National and Supranational Political Systems*. Palgrave Macmillan.

Peck, M. (1986). *The United Arab Emirates: A Venture in Unity*. Boulder, CO: Westview Press.

Peterson, J. E. (1988). The future of federalism in the UAE. In H. R. Sindelar III & J. E. Peterson (Eds.), *Crosscurrents in the Gulf: Arab Regional, and Global Interests*, 198-230. Routledge.

Peterson, J. E. (2001). The Nature of Succession in the Gulf. *Middle East Journal*, 55(4), 580-601.

Rantisi, M. (2020, Eylül). BAE İç Siyasetinde Emirliklerin Rekabeti. *Kriter*, 5(49). <https://kriterdergi.com/file/314/bae-ic-siyasetinde-emirliklerin-rekabeti>

Rugh, A. B. (2007). *The political culture of leadership in the United Arab Emirates*. Palgrave Macmillan.

Salikov, M. (2005). Russia: Federalism in Flux. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, vol. 1, 32, McGill-Queen's University Press.

Schmitt, N. (2005). Switzerland: Crisis of Confidence. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, vol. 1, 39-41, McGill-Queen's University Press.

Sharifi-Yazdi, F. (2015). *Arab- Iranian Rivalry in the Persian Gulf: Territorial Disputes and the Balance of Power in the Middle East*, I.B. Tauris.

Sharma, G. (2019, Temmuz 3). Fujairah data: Oil product stockpiles fall to 2019-low as middle distillates plunge 24%. S&P Global. <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/070319-fujairah-data-oil-product-stockpiles-fall-to-2019-low-as-middle-distillates-plunge-24>

- Sharma, G. (2019, Ekim 6). ADNOC Gets Serious About Its Oil Exports Bypassing Strait of Hormuz Via Fujairah. Forbes.
<https://www.forbes.com/sites/gauravsharma/2019/10/06/adnoc-gets-serious-about-its-oil-exports-bypassing-strait-of-hormuz-via-fujairah/?sh=32bcec797562>
- Smith, S. C. (2019). *Britain and the Arab Gulf After Empire: Kuwait, Bahrain, Qatar, and the United Arab Emirates, 1971-1981*. Routledge.
- Souza, C. (2005). Brazil: The Challenges of Constitutional Implementation. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, vol. 1, 13-15, McGill-Queen's University Press.
- Staley, E. (1966). International Economic Rivalries in the Persian Gulf, 1896–1914. In C. Issawi (Ed.), *The Economic History of the Middle East 1800–1914*, 350-357, University of Chicago Press.
- Steytler, N. (2005). South Africa's Negotiated Compromise. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, vol. 1, 36-38, McGill-Queen's University Press.
- Tareq Abdulatif Abdullah Motahar. (2022). UAE's Foreign Policy Towards the Middle East After the Arab Spring. *Turan-SAM*, 53, 2022, 294-303.
- Tarr, G. A. (2005). United States of America: Enduring Constitution, New Challenges. In R. Blindenbacher & A. Ostien (Eds.), *Dialogues on Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, vol. 1, 42-45, McGill-Queen's University Press.
- The Federal Competitiveness and Statistics Centre (FCSC), (2024). <https://fcsc.gov.ae/en-us/Pages/Statistics/qualitygate.aspx#?tid=1&sid=59>
- The Federal National Council (FNC), (2024). <https://u.ae/en/about-the-uae/the-uae-government/the-federal-national-council->
- Ulrichsen, K. C. (2017). *The United Arab Emirates: Power, Politics, and Policymaking*. Routledge.
- WAM. (2023, Ekim 4). Notable turnout on first day of early voting in FNC elections in Abu Dhabi. <https://wam.ae/en/details/1395303205462>
- Watts, R. L. (1999). *Comparing Federal Systems, Second Edition*. McGill-Queen's University Press.
- Watts, R. L. (2008). *Comparing Federal Systems, Third Edition*. McGill-Queen's University Press.

Watts, R. L. (2016). *Comparing federal political systems*. In Understanding federalism and federation (1st ed.). Routledge.

Zahlan, R. S. (2016). *The Making of the Modern Gulf States: Kuwait, Bahrain, Qatar, the United Arab Emirates and Oman*. Routledge.

